

PROFESOR ING. RNDR. BOHUSLAV ŠIMÁK SEDMDESÁTNIKEM

M. Nosek

Katedra geografie přírodovědecké fakulty Univerzity J. E. Purkyně,
Brno, Kotlářská 2, ČSSR

Do tisku předloženo v dubnu 1978

Резюме

СЕМИДЕСЯТИЛЕТНИЙ ЮБИЛЕЙ ПРОФЕССОР ИНЖЕНЕРА ДОКТОРА БОГУСЛАВА ШИМАКА

M. Носек

Выдающийся чешский картограф профессор Шимака родился 9-ого ноября 1908 г. Он окончил факультет геодезического инженерства в Чешском техническом высшем учебном заведении в Праге и затем он изучал географию и метеорологию и климатологию на Естественном факультете Университета им. Карла в Праге. Он приобрел большой опыт по геодезии и картографии в военной и гражданской практике. Он работал в качестве доцента в Военной академии им. Антонина Запотоцкого и в 1964—1974 гг. он был профессором на кафедре географии Естественного факультета Университета им. Яна Эвангелисты Пуркyně. Из его обширной научной и специальной деятельности является наиболее важным его участие в составлении больших атласов Чехословакии. Далее он работал в области исторической картографии и, в частности, он уделял внимание проблематике концепции, генерализации и графическому решению тематических карт.

Summary

PROF. ING. RNDR. BOHUSLAV ŠIMÁK'S SEVENTIETH BIRTHDAY

Professor Šimák, a foremost Czech cartographer, was born on 9 Nov., 1908. First he studied land surveying at the Czech Technical University in Prague and later on he studied geography and meteorology and climatology at the Faculty of Science, Charles University in Prague. He acquired much experience in geodesy and cartography in his civil and military practice. He worked as a senior lecturer at the Military academy of A. Zápotocký in Brno and as a professor at the Department of Geography, Faculty of Science, J. E. Purkyně University in Brno. From his voluminous research and professional activity the most important is his share in making great Czechoslovak atlases. He also worked in the sphere of historical geography, and particularly in the problems of the conception, generalization and graphical solution of thematic maps.

V plném zdraví, svěžesti a pracovním elánu se dožívá sedmdesáti let přední český kartograf profesor Šimák. Narodil se 9. listopadu 1908 v Jeníkovcích u Pardubic.

Jako příslušník armády studoval v letech 1933—1937 zeměměřičské inženýrství na Českém vysokém učení technickém v Praze. Od roku 1938 studoval

pak na přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity meteorologii, klimatologii a geografii a v roce 1945 byl promován na doktora přírodních věd.

V letech 1939—1945 pracoval jako civilní zeměměřič; v roce 1943 složil autorizační zkoušku úředně oprávněného civilního geometra.

Po osvobození v roce 1945 nastoupil do Vojenského zeměpisného ústavu, v němž působil po 10 let a dosáhl hodnosti podplukovníka. Řešil tam především problémy struktury a obsahu tematických map středních a malých měřítek.

Technické i přírodovědní vzdělání a účast na podrobných měřeních u technických, vojenských a civilních složek mu rozšířily teoretické znalosti a daly praktické zkušenosti jak v terénním mapování tak i v řešení dalších kartografických úkolů a to na projektech z přírodních a technických disciplin, jichž využíval nejen jako zaměstnanec vojenské správy, nýbrž i jako vysokoškolský učitel. V letech 1955—1964 působil na Vojenské akademii A. Zápotockého v Brně (od roku 1959 jako docent) a v letech 1964—1974 na katedře geografie přírodovědecké fakulty UJEP (od roku 1965 jako mimořádný profesor).

Jeho odborná činnost se týkala úkolů celostátního významu jako je vedení tvorby topografických a aplikovaných tematických mapových děl, teoretické a technické přípravy i výrobní technologie „Československého vojenského atlasu“ (1957—1965). Dále navrhl a zpracoval pro MŠK základní a technické projekty školních zeměpisných map a atlasů pro střední a vysoké školy (1947—1953). Pro předsednictvo vlády, výzkumný a vědecký odbor při koordinacním hraničním výboru, redigoval a sestavil v letech 1946—1949 podkladové mapové elaboráty pro mezistátní delimitační jednání, které byly vydány v cizojazyčných úpravách.

Pro Urbanistický ústav ČVUT zpracoval tematické mapové elaboráty jako součást urbanistických státních plánů výzkumu a rozvoje oblastí. V rámci Čs. národní rady badatelské a v názvoslovné komisi Geografického komitétu se v letech 1946—1950 zúčastnil vypracování Úpatnicové mapy vymezující horopisné celky v měřítku 1 : 200 000; tato mapa vyšla tiskem.

Profesor Šimák se významně podílel na řešení celostátních výzkumných úkolů jako bylo zpracování a vydání Atlasu čs. dějin (1965) a Atlasu ČSSR (1966); v prvním případě šlo o účast na řešení projektové a redakční dokumentace, v druhém případě jako člen redakční rady, autor a recenzent map. Byl členem kolektivů řešitelů (Československého vojenského atlasu a Atlasu Československé socialistické republiky), kterým byl v letech 1966 a 1968 udělen Řád práce.

Profesor Šimák pracoval jako člen různých komisí, např. v letech 1950—1952 v komisi pro organizování geografických a kartografických pracovišť ČSAV. V roce 1961 byl jmenován řádným členem Zeměpisné komise II. sekce a členem kartografické skupiny při Vědeckém kolegiu geologie-geografie ČSAV. V roce 1962 byl jmenován členem sekce kartografie vědecké rady Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, od roku 1963 členem Oborové rady vědeckotechnického rozvoje v geodézii a kartografii a od roku 1964 členem předsednictva vědeckotechnické rady Čs. lidové armády. V roce 1967 byl jmenován místopředsedou Národního kartografického komitétu. Je členem Čs. geografické společnosti při ČSAV. Po několik období byl místopředsedou jejího Ústředního výboru. V roce 1975 byl zvolen čestným členem této společnosti.

K publikační činnosti profesora Šimáka patří i mapová tvorba. V letech 1942—1943 vydal s prof. Ing. J. Honsem dvoudílnou knihu „Pojďte s námi měřit zeměkouli“. Kniha vyšla ve třech vydáních a byla přeložena i do polštiny. Spolu s dr. A. Bečvářem vydal v roce 1952 v knižní formě „Atlas horských mraků“.

Profesor Šimák se věnoval historické kartografii a rekonstrukcím významných historických map. Publikoval řadu prací o nejstarších mapách Čech a Moravy, o vývoji mapování na území ČSR, o historii zobrazování terénu atd.

V dalších svých pracích se zabýval strukturou a koncepcí významných světových atlasů a rozbory struktury a koncepce velkých československých atlasů. Tyto práce byly publikovány nejen doma, ale i v Polsku a Holandsku.

Během své dlouholeté praxe zveřejnil desítky odborných a vědeckopopulárních pojednání a referoval na řadě konferencí, sympozií a seminářů.

Významná byla jeho pedagogická činnost jak na Vojenské akademii AZ v Brně, tak na přírodovědecké fakultě UJEP v Brně. Dovedl zaujmout posluchače svými přednáškami z geografické kartografie, tematické kartografie a geodézie a získávat kartografii popularitu.

Svoji pedagogickou činnost spojoval s vědeckovýzkumnou činností. Posledním vědeckovýzkumným úkolem na katedře geografie před odchodem do důchodu byl úkol „Teoretické otázky koncepce, generalizace a grafické řešení souboru geografických a tematických map malých měřítek“. Je v něm třeba ocenit globální a systémový přístup k problematice tematických map. Zvláště cenné jsou v něm tabelární grafiky a barevně řešené přehledy přírodních zón a typů přírodních krajín Země vyjadřujících teritoriální diferenciaci fyzicko-geografické sféry. Díky jeho působení pronikly kartografické metody a zejména tematické mapování do vědeckovýzkumné činnosti katedry geografie.

Profesor Šimák vychoval řadu kartografů, kteří se v praxi dobře uplatnili. I po odchodu do důchodu zůstal vědecky aktivní, je ve stálém styku s katedrou a vykonává nadále řadu vědeckých funkcí; je členem Komise pro obhajoby kandidátských disertačních prací z kartografie a dále z ekonomické geografie. Na fakultě je předsedou rigorózní komise pro obor kartografie a členem rigorózní komise pro ekonomickou a regionální geografii. Na Geografickém ústavu ČSAV se podílí na řešení dílčích úkolů týkajících se zejména fyzicko-geografické regionalizace a to zásad a způsobů kartografické interpretace tematických jevů v obsahu map.

Členové katedry, přátelé i jeho žáci mu blahopřejí k jeho celoživotní úspěšné práci a do dalších let mu přejí mnoho zdraví, dobré pohody a elánu do další jeho vědecké a odborné práce!

